

Федоренко О.О.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Взаємозв'язок спогадів про значущі події життя і мотивації юнаків

Проблема пам'яті є традиційною для психології і інтенсивно розробляється в ній з останньої чверті XIX ст., що, мабуть, пов'язано з винятковою значущістю процесів пам'яті в різних видах людської діяльності. За більш ніж віковий період створена значна кількість різноманітних теорій пам'яті. Проте, не дивлячись на відносно добру розробленість проблеми пам'яті в порівнянні з іншими психологічними проблемами, вона продовжує широко досліджуватися в психології, і, наскільки можна судити з отримуваних результатів, ця проблематика ще далеко не вичерпана [2].

На сьогоднішній день існує значна кількість досліджень з вивчення взаємозв'язку пам'яті і особистісних особливостей, пам'яті і професійної орієнтації, пам'яті і особистості [1-5]. Проте досліджень, спрямованих на вивчення взаємозв'язку спогадів про значущі події життя з мотивацією практично не проводилися [2].

Психологи спираються на той факт, що мотиваційна сфера є однією з центральних, стрижневих характеристик особистості (Л.С. Виготський, О.К. Дусавицький, О.М. Леонтьєв, О.П. Саннікова, А.Я. Чебикін та ін.), яка детермінує

є в тому числі й характеристики пізнавальних процесів. Саме існуючі потреби, мотиви, цінності, життєві цілі людини визначають те, що нею запам'ятовується з постійного потоку інформації [1]. Так, в опублікованій нещодавно роботі Іванової О.Ф. і Панібратенко В.В. досліджується вплив мотивації досягнення і гендерних ролей на особливості запам'ятовування.

Мета нашого дослідження полягала в виявленні характеру взаємозв'язку спогадів про значущі події життя та мотивації юнаків.

Відповідно до поставленої мети дослідження були визначені наступні задачі:

1) вивчити типи мотивації юнаків; 2) визначити спогади про значущі події життя;

3) виявити зв'язок між значущими подіями життя та типами мотивації студентів.

Для вирішення поставлених задач нами були використані наступні методики:

1) «Лінія життя» (П.Ржичан);

2) спеціально розроблена нами для завдань дослідження методика «Події», дозволяє виявити спогади про значущі події життя;

3) Методика Ш. Шварца по вивченню цінностей на індивідуальному рівні, яка дозволяє досліджувати 10 типів мотивації: конформність, саморегуляцію, досягнення, безпека, доброзичливість, універсалізм, традиційність, стимулювання, гедонізм, влада.

При виборі досліджуваних ми обмежувалися лише віком. Нами було опитано 21 студент ХНУ імені В.Н. Каразіна факультету психології у віці 17-18 років. З них 5 хлопців і 16 дівчат.

Отримані результати свідчать про те, що взаємозв'язок мотивації та змісту пам'яті не випадковий, він є результатом необхідності отримати допомогу від нашого минулого досвіду у вирішенні нових життєвих подій.

Людина запам'ятовує найміцніше ті факти, події і явища, які мають для неї, для її діяльності особливо важливе значення. І навпаки, все те, що для людини є малозначущим, запам'ятовується значно гірше і швидше забувається. Велике значення при запам'ятовуванні мають стійкі інтереси, що характеризують особу. Все те, що в навколишньому житті пов'язано з цими стійкими інтересами, запам'ятовується краще, ніж те, що з ними не пов'язане.

На запам'ятовування сильно впливає емоційне відношення людини до того, що запам'ятовується. Все те, що викликає у людини емоційну реакцію, відкладає глибокий слід в свідомості і запам'ятовується міцно і надовго.

Виявлено зв'язок спогадів про значущі події життя і мотивацію юнаків, а саме: респонденти з високими показниками мотивації типу «конформність» згадують смерть близької людини та своє перше кохання. Студенти з високими показниками мотивації типу «саморегуляція» та «досягнення» не згадують про відпочинок на морі та смерть близької людини. Навпаки, при високому показнику мотивації типу «саморегуляція», «стимулювання», «влада» студенти згадують своє народження. Юнаки, які мають високий показник мотивації

типу «традиційність», згадують відпочинок на морі. У студентів із високими показниками мотивації по типу «безпека», «доброзичливість», «універсалізм», «гедонізм» не встановлено зв'язків із певними значущими спогадами з життя.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Виконана робота дозволяє визначити низку актуальних питань, які потребують подальших наукових досліджень, зокрема: вивчення впливу ціннісних орієнтації на розвиток професійної мотивації студентів, покладаючись на певні спогади.

Література:

1. Гоєнага Г.Ю. Гендерні особливості довільного та мимовільного запам'ятовування художнього та науково-популярного тексту студентам// Дис. канд. психол. наук, - Х.: Б.в., 2007.
2. Иванова Е.Ф., Панибратенко В.В. Влияние мотивации достижения и гендерных ролей на особенности запоминания. Вісник Харківського національного університету//Серія «Психологія», 2007, №793.
3. Крупский А.П. К вопросу о проблеме «память-личность». Вестник Харьковского национального университета//Серия «Психология», 2000, №483.
4. Невоенна О.А. Вивчення особливостей пам'яті представників різних соціальних груп. Вісник Харківського національного університету// Серія «Психологія», 2007, № 193.
5. Серєда Г.К. Теоретическая модель памяти как механизма системной организации индивидуального опыта.